

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2006. május 25.

ESZPERANTÓ NYELV

EMELT SZINTŰ ÍRÁSBELI ÉRETTSÉGI VIZSGA

JAVÍTÁSI-ÉRTÉKELÉSI ÚTMUTATÓ

OKTATÁSI MINISZTERIUM

**Általános útmutató az
I. Olvasott szöveg értése; II. Nyelvhelyesség; III. Hallott szöveg értése
vizsgarészekhez**

1. Jó megoldásként csak a Javítási-értékelési útmutatóban megadott megoldások fogadhatók el.
 2. Minden jó megoldás 1 pontot ér.
 3. Ha a vizsgázó egy kérdésre több választ ad, akkor sem adható pont, ha a jó válasz is köztük van.
 4. Fél pont és többletpont nem adható.
 5. A feladatok után található szürke mező szolgál a pontozásra: a helyes megoldást jelölje egyessel, a helytelenül nullával, amennyiben nincs válasz, a négyzetet hagyja üresen; írja be azt is, hogy mennyi pontot ért el összesen a vizsgázó abban a feladatban!
- Például:

1.	2.	3.	4.	5.	Max.	Elért
1	0	1		1	5	3

A példában az 1., 3. és 5. kérdésre helyes a válasz, a 2.-ra adott nem fogadható el, a 4.-re pedig nem válaszolt a vizsgázó; összesen 3 pontot ért el ebben a feladatban.

6. Az írásbeli vizsga egyes vizsgarészeiben elért pontszámok összesítésére használja a feladatlapok utolsó oldalán található táblázatot!
7. Az egyes vizsgarészekben a kérdések száma nem mindig egyezik meg a vizsgapontok számával, ezért helyenként átszámításra van szükség. A vizsgapontok kiszámításához használja a Javítási-értékelési útmutató táblázatait!

I. Olvasott szöveg értése

Általános útmutató

Az elérhető maximális vizsgapont: 30.

Az elérhető maximális dolgozatpont: 30.

Részletes útmutató

1. feladat

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.
b	f	d	l	c	h	i	a	k	j	m	e

2. feladat

	MIRAKLO						
	1a	2a	3a	4a	5a	6a	7a
13. Ĝi estis grandioza tomba konstruaĵo por samnoma reĝo.					x		
14. Ĝi estis riĉe ornamita per juvelaj materialoj.			x				
15-16. Ili troviĝis eksterkontinente (sur tero ĉirkaŭita de maro).						x	x
17-18. Ambaŭ konstruaĵoj troviĝis en la sama nuntempa lando – sed ne tie, kie la supraj.				x	x		
19. La nomo de ĝia kreinto estas menciita en la teksto.			x				
20. Monumento kun kvar triangulaj flankoj kaj kvarangula bazo.	x						
21-22. La teksto diras, kiel ili detruigiĝis.				x		x	

3. feladat

23. Esperanton
 24. donacis / transdonis
 25. Humana Esperanto-Asocio
 26. finance
 27. Junulara Esperanto-Renkontiĝo (JER)
 28–29–30. muzikan halon / koncertejon;
 ekspoziciajn ĉambretojn / ekspoziciejojn;
 klasĉambrojn

II. Nyelvhelyesség

Általános útmutató

Az elérhető maximális vizsgapont: 30.

Az elérhető maximális dolgozatpont: 41.

A dolgozatpontok vizsgapontokká való átalakítása az alábbi táblázat szerint történik:

dolgozatpont	vizsgapont	dolgozatpont	vizsgapont	dolgozatpont	vizsgapont
41	30	28	20	14	10
40	30	27	20	13	10
39	29	26	19	12	9
38	28	25	18	11	8
37	27	24	17	10	7
36	26	23	17	9	7
35	25	22	16	8	6
34	25	21	15	7	5
33	24	20	15	6	5
32	23	19	14	5	4
31	23	18	13	4	3
30	22	17	13	3	3
29	21	16	12	2	2
		15	11	1	1

Részletes útmutató

1. feladat

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.
a	e	j	c	o	n	m	l	g	i	f	d	k	h
(c)										(m)			

2. feladat

15. iĝ	21. aĵ
16. ad	22. et/eg/Ø
17. ist	23. ek
18. aĵ	24. ar
19. iĝ	25. iĝ
20. iĝ	26. ej

3. feladat

- 27. konataj
- 28. posedanto
- 29. heredanto(j)
- 30. ligata/ligita
- 31. nomita/nomata
- 32. dividita

4. feladat

- 33. liaj
- 34. li
- 35. oni
- 36. ĝiaj
- 37. sia
- 38. ilin
- 39. iliaj
- 40. sia
- 41. ĝia

III. Hallott szöveg értése

Általános útmutató

Helyesírási és nyelvhelyességi hibáért nem vonunk le pontot.

Az elérhető maximális vizsgapont: 30.

Az elérhető maximális dolgozatpont: 30.

Részletes útmutató

1. feladat

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
<i>e</i>	<i>h</i>	<i>g</i>	<i>f</i>	<i>i</i>	<i>d</i>	<i>b</i>	<i>c</i>

2. feladat

	<i>Merkuro</i>	<i>Venuso</i>	<i>Marso</i>	<i>Jupitero</i>	<i>Saturno</i>	<i>Urano</i>
9. la plej granda planedo				x		
10. la plej malgranda planedo	x					
11. la plej varma planedo	x					
12-13. ne havas satelitojn	x	x				
14. havas la plej multajn satelitojn					x	
15. la plej bela planedo					x	
16-17. havas ringojn					x	x

3. feladat

	V	F
18. Ŝi laboras kiel vendistino de saŭnoj.	x	
19. Ŝi finas sian laboron ĉiutage je la 17a horo.		x
20. Ŝi havas du malgrandajn filojn.		x
21. Ŝi instruas al siaj infanoj nur la finnan lingvon.	x	
22. Ŝi ne volas trudi siajn hobiojn al la infanoj.	x	
23. Ŝi komencis lerni Esperanton en la bazlernejo.		x
24. Kiam ŝi estis juna, ŝi verkis poemojn en Esperanto.	x	
25. Nun ŝi instruas Esperanton en vesperaj kursoj.		x
26. Ŝi kontribuas al la preparado de finna-angla vortaro.		x
27. Ŝi organizas someran Kulturatan Esperantan Festivalon.	x	
28. Ankaŭ ŝi kantos dum la festivalo.		x
29. Ŝi ne havas tempon sporti.		x
30. Ŝi ne ŝatas legi.		x

Az elhangzott szövegek

1.

Nia sunsistemo situas en galaksio, kiu nomiĝas Lakta Vojo. Galaksio estas granda amaso de steloj, kiuj konsistigas unuon. Nia sistemo konsistas el Suno, naŭ planedoj (ĉiela korpo, kiu ne mem lumas), ĉirkaŭ 60 satelitoj (malĉefa planedo, kiu moviĝas ĉirkaŭ planedo, ekzemple la Luno estas satelito de la Tero) kaj multnombraj kometoj kaj asteroidoj. Ĉiuj planedoj turniĝas ĉirkaŭ si mem, kaj ĉirkaŭiras la Sunon.

La Suno estas stelo. Tamen ĝi ne estas granda aŭ eksterordinara stelo. Ekzistas multaj steloj, kiuj estas pli grandaj ol la Suno. Ni vidas ilin tamen nur kiel malgrandajn bluecajn stelojn, ĉar ili troviĝas tre malproksime de ni.

Asteroidoj estas malgrandaj planedoj, kiuj en nia sunsistemo troviĝas inter la „vojoj” de Marso kaj Jupitero. Ankaŭ ili rondiras ĉirkaŭ la suno. La sciencistoj opinias, ke ekzistas ĉirkaŭ 50.000 asteroidoj en nia sunsistemo.

Kometo verŝajne estas konata al vi. Temas pri ĉiela korpo, kiu portas longan lumantan „voston” aŭ „hararon”. Kometo konsistas el glaciero kaj ŝtoneroj. La plej fama kometo estas tiu de Halley [halej], kies vojaĝo sur la orbito daŭras 76 jarojn.

Meteorŝtonoj estas malgrandaj ĉielkorpoj, kiuj foje povas fali sur la Teron. Kiam ili tro proksimiĝas al la Tero, ili ekbrulas. Tial ili ne estas danĝeraj por la homoj.

2.

En nia sunsistemo troviĝas naŭ planedoj. Oni povas rigardi sen helpiloj de la Tero Merkuron, Venuson, Marson, Jupiteron kaj Saturnon, sed por vidi la tri aliajn planedojn necesas jam teleskopo.

Merkuro estas la plej malgranda planedo de la sunsistemo kaj ĝi troviĝas plej proksime al la Suno. Ĝi ne havas atmosferon, kiel nia planedo, la Tero, kaj ĝia ekstera parto dum la tago tre varmiĝas. La temperaturo povas atingi eĉ +4310 gradojn.

Oni malfacile povas observi Merkuron kaj Venuson, ĉar tiuj du planedoj aperas sur nia ĉielo tuj post sunsubiro, aŭ tuj antaŭ sunleviĝo. Merkuro ne havas satelitojn.

Venuso estas la tria plej luma ĉielkorpo post la Suno kaj Luno sur nia ĉielo. Dum la praaj tempoj oni preĝis al ĝi, kaj eĉ konstruis templojn por ĝi. Venuso havas tre densan atmosferon kaj la temperaturo sur ĝia surfaco atingas 500 gradojn. Ĝi ne havas satelitojn.

Tero, nia planedo estas la tria planedo de la sunsistemo, kaj la sola loĝebla planedo (por homoj). Ĝia atmosfero konsistas el gasoj. Ĝi havas unu sateliton, kiun ni nomas Luno.

La kvara planedo de nia sunsistemo estas Marso. Ĝi aspektas ruĝa, ĉar ĝian surfacon kovras ruĝa tero. Tiu ĉi ruĝkolora planedo havas du satelitojn. Ĝi havas ankaŭ maldensan atmosferon, kaj sur ĝia surfaco blovas fortaj ventoj. Sur Marso troviĝas glacia akvo. La temperaturo de Marso dumtage estas agrabla, sed dumnokte tre malvarma. Nuntempe oni multe esploras ĝin.

Jupitero, la kvina planedo de la sunsistemo estas la plej granda inter la naŭ planedoj. Tiu ĉi grandega planedo havas 16 satelitojn. La temperaturo povas fali eĉ ĝis -140 gradoj. La pezo de unukilograma surtera aĵo egalas al 300 kg sur Jupitero. Do, 60 kilograma homo sur la Tero pezus sur Jupitero 18 000 kilogramojn!

La sesa planedo, Saturno, certe estas la plej bela. Ĝin ĉirkaŭas belegaj koloraj ringoj, kiuj konsistas el miliardoj da glacieroj kaj polvoj. Post Jupitero Saturno estas la dua plej granda planedo. Ĝi havas 23 satelitojn.

Urano estas la sepa planedo, kaj kiel Saturno ĝi havas ringojn. Tie la suno leviĝas norde kaj subiras sude. Ĉiu sezono daŭras 21 jarojn! Ĝi havas 15 satelitojn el kiuj dek estis malkovritaj nur antaŭ iom pli ol jardeko.

Neptuno, la oka planedo havas du satelitojn. La naŭa kaj lasta planedo en nia sunsistemo estas Plutono, ĝi estis malkovrita nur en 1930. Ĝi havas unu sateliton.

(Kontakto 2001/3)

3.

Mi estas tre tipa esperantisto. Tamen mi ne estas komputilisto, sed lingvisto. Profesie mi laboras kiel entreprenisto en eksporta firmao. Ni vendas saŭnojn al eksterlandanoj. Mia laboro ne rilatas al lingvoj, tamen lingvoj en eksporto tre utilas. Mia laboro estas interesa kaj varia, sed la laborejo ne havas pordon, kiun mi povus fermi je la 17a horo ĉiuvespere.

Mi havas du filinojn, ili estas ankoraŭ tre etaj: Sini preskaŭ 5 jara kaj Saara 3 jara. Mi parolas kun ili la finnan. Oni ofte demandas min, ĉu mi ne instruas al ili Esperanton. Ne, mi ne instruas. Unue ĉar Esperanto ne estas mia gepatra lingvo, sed mia hobia. Ankaŭ alian fremdlingvon mi ne instruas al ili, nek aerobikon. Ili poste mem decidu kiujn lingvojn ili lernu kaj kiujn hobiajn ili havu.

Mi lernis Esperanton kiel dekjarulo. Tre hazarde kaj aŭtodidakte, kiel multaj. Kiel „bona esperantisto” mi tuj komencis instrui ankaŭ aliajn kaj verki poemojn. Mi redaktis etan gazeton, en kiu aperis originalaj rakontoj kaj poemoj. Nuntempe mi plu instruas ĉefe en semajnfinaj, intensaj kursoj. Krome mi estas vortaristo. Mi laboras en grupo, kiu faras la novan finnan-Esperantan vortaron. Tio estas tre interesa, sed ankaŭ freneziga laboro kaj defio. Mi lernas multajn novajn aferojn pri Esperanto kaj la finna.

Mia tria granda pasio estas Esperanto-kulturo. Mi mem ne estas rok-kantisto nek poeto, sed volonte mi invitas ilin al festivaloj, kiel ekzemple nun por la somero. Ni organizas nun la unuan fojon en Finnlando Kulturana Esperanta Festivalo, venos pluraj bonegaj artistoj, ekzemple *Persone, Esperanto Desperado, Dolĉamar*. Mi jam tre atendas la renkontiĝon!

Krom tio mi ne povas listigi interesajn hobiajn. Filinoj, edzo, laboro, Esperanto bezonas tiom da tempo, ke ne eblas aliaj hobiaj. Mi iom sportas kaj mi komencis lerni la rusan lingvon. Mi tre ŝatas librojn kaj muzikon, sed ili ne estas hobiaj, sed same gravaj partoj en mia vivo kiel manĝo aŭ dormo.

(Kontakto 2000/2)

IV. Íráskészség

Általános útmutató

Az írásfeladatok értékelése központilag kidolgozott analitikus skálák segítségével történik. Ez az értékelési eljárás meghatározott értékelési szempontokon, valamint az egyes szempontokhoz tartozó szintleírásokon alapul. Minden írásbeli munkát e szempontok segítségével kell értékelni oly módon, hogy a dolgozatot minden egyes értékelési szempontnál újra kell olvasni.

Ezen értékelési eljárás további sajátossága, hogy a szintleírások a nyelvi teljesítményt értékelő szempontoknál nem tartalmazznak hibaszámokra vonatkozó utalásokat, valamint nem osztályozzák előre az egyes hibatípusokat a hibák súlyossága alapján. Ennek oka az, hogy az egyes nyelvi hibák súlyosságát (értelemzavaró vagy nem értelemzavaró hiba) csak az adott szöveggörnyezet figyelembevételével lehet megállapítani.

A javítás alapelvei

1. Az adott szinten bizonyos lexikai egységek és nyelvtani struktúrák produktív használata nem várható el a vizsgázótól. Az ilyen típusú hibákat az értékelésnél nem kell figyelembe venni.
2. Az ismétlődő hibákat csak egyszer kell az értékelésnél figyelembe venni.
3. A dolgozatot akkor is értékelni kell, ha a vizsgázó kevesebbet vagy többet írt a megadott szöveghossznál.
4. Fél pontok és jutalompontok nem adhatók.
5. Az értékelési szempontok és értékelési skálák szerint megítélt pontszámot a válaszlapok után található táblázatba kell beírni, valamint azt is, hogy az adott feladatban mennyi pontot ért el a vizsgázó.
6. A javító tanár szöveges értékeléssel is kiegészítheti a pontozásos értékelést.
7. A vizsgarészben elért pontszámok összesítésére használja a feladatlap utolsó oldalán található táblázatot!

1. feladat

A javítás alapelvei

Összefoglaló táblázat az értékelési szempontokról.

Értékelési szempontok	Pontszám
Tartalom és szöveghossz	5 pont
Szövegalkotás	3 pont
Formai jegyek és hangnem	2 pont
Szókincs, kifejezésmód	5 pont
Nyelvhelyesség és íráskép	5 pont
Összesen	20 pont

1. Amennyiben a dolgozat a *Tartalom és szöveghossz* értékelési szempont alapján 0 pontos, akkor az összpontszám is 0 pont.
2. Mivel a két feladat aránya az értékelésben 1/3-2/3, az első feladat pontszámát felezni kell, azaz 10 vizsgapont szerezhető. Amennyiben a pontszám felezése után kapott összeg fél pontra végződik, felfele kell kerekíteni.

Az értékelési szempontok részletes kifejtése

Tartalom és szöveghossz

E szemponton belül azt értékeljük, hogy a vizsgázó

- hány irányító szempontra tér ki, és megfelelően tárgyalta-e azokat
- hogyan valósította meg a kommunikációs célokat
- megfelelő hosszúságú szöveget hozott-e létre.

A tartalmi teljesség megítélésénél az a döntő, hogy a vizsgázó közli-e az adott szituációban lényeges információkat. Egy adott irányító szempont tárgyalása akkor tekinthető megfelelőnek, ha a vizsgázó kitér a megadott szempontra, mondatai minden lényeges információt tartalmaznak, illetve minden lényeges információra rákérdeznek és ismétlésektől mentesek. Amennyiben egy irányító szemponthoz több alpont tartozik, a szempont kifejtése akkor tekinthető megfelelőnek, ha a vizsgázó az összes alpontot tárgyalja. Ha a vizsgázó egy irányító szempontra kitér, de mondatai nem tartalmaznak minden lényeges információt, illetve nem kérdeznek rá minden lényeges információra, az adott irányító szempont tárgyalása csak részben megfelelő. Az adott irányító szempont tárgyalása abban az esetben is csak részben megfelelő, ha a vizsgázó más anyanyelvű olvasó számára értelmezhetetlen információt ad meg (pl. az életkor helyett a vizsgázó azt adja meg, hogy tizenkettedikes).

Érdeklődő típusú levél esetén előfordul, hogy a vizsgázónak bizonyos információkra kell rákérdeznie. Ebben az esetben a megfelelő kérdés feltevése azt jelenti, hogy a vizsgázó megfelelően fejtette ki az adott szempontot.

Egyes vizsgafeladatoknál a tartalom értékelésénél a segédanyag tartalmi információi is irányadóak lehetnek. Ekkor azt is figyelembe kell venni, hogy a vizsgázó írásműve nem tartalmaz-e sokkal kevesebb információt, mint a segédanyag. Amennyiben azonban a feladat nem tartalmaz erre vonatkozó utasítást, akkor nem kérhető számon a vizsgázón a segédanyagban megjelenő összes információ.

A nyelvi okokból érthetetlen szövegrészeket úgy kell értékelni, mintha a vizsgázó nem tért volna ki rá, azaz az adott irányító szempont nem megfelelő. Az ilyen típusú hibákat figyelembe kell venni a nyelvi teljesítmény értékelésekor is, azaz a hiba jellegétől függően a *Szókincs, kifejezésmód* vagy a *Nyelvhelyesség* szempontoknál.

Új, azaz nem megadott szempontok értékelésére nincs lehetőség!

Szövegalkotás

E szemponton belül azt értékeljük, hogy

- logikus-e az irányító szempontok elrendezése és ezáltal a szöveg gondolatmenete
- megfelelő-e a gondolati tagolás, azaz van-e bevezetés, tárgyalás és befejezés
- hogyan használja a vizsgázó a szövegösszefüggés tartalmi és nyelvi elemeit (pl. egyszerű kötőszók, névmások).

A *Szövegalkotás* szempontnál a *Tartalom és szöveghossz* szemponttól függetlenül kell eljárni és csak a tárgyalt szempontok alapján lehet megítélni a dolgozat felépítését és gondolatmenetét.

A szövegösszefüggés tartalmi és nyelvi elemeit akkor használja helyesen a vizsgázó, ha törekszik arra, hogy kötőszók, névmások, határozószók stb. segítségével valódi szöveget hozzon létre.

Formai jegyek és hangnem

E szemponton belül azt értékeljük, hogy a vizsgázó által létrehozott szöveg

- megfelel-e a szövegfajtajával szemben támasztott formai követelményeknek (pl. levél esetén helyesen tartalmazza-e a dátumot, a megszólítást, az elköszönést és aláírást)
- hangneme és stílusa megfelel-e a közlési szándéknak és/vagy a címzethez való viszonyoknak.

Szókincs, kifejezésmód

E szemponton belül azt értékeljük, hogy

- megfelel-e a vizsgázó által használt szókincs a témának, a szituációnak, a szerepnek és a közlési szándéknak
- megfelel-e a szóhasználat az emelt szintű érettségi vizsga követelményeinek.

Az egyes hibák súlyozása annak alapján történik, hogy milyen mértékben nehezítik a megértést. Értelemzavaró hibának az számít, ha a mondat/szövegrész tartalma csak újraolvasás után érthető.

A nyelvi hibákat az értékelés során csak egyszer szabad figyelembe venni, azaz a hiba jellegétől függően vagy a *Szókincs, kifejezőmód* vagy a *Nyelvhelyesség* szempontnál.

Amennyiben például a vizsgázó helytelen előljárót használ, ezt a hibát csak a *Szókincs, kifejezőmód* szempontnál lehet értékelni. Ha azonban egyáltalán nem használ vonzatot, ezt a hibát csak a *Nyelvhelyesség* szempontnál lehet értékelni.

Azoknál az értelemzavaró hibáknál, amelyek következtében egy-egy mondatrész vagy mondat mondanivalója válik érthetlenné, és amelyeknél a hiba komplexitása miatt nem lehet eldönteni, hogy lexikai vagy nyelvtani hibáról van-e szó, az egyszeri értékelés elve nem érvényes. Az ilyen típusú hibákat tehát mindkét szempontnál értékelni kell.

Nyelvhelyesség és íráskép

E szemponton belül azt értékeljük, hogy

- megfelel-e a vizsgázó által létrehozott szöveg a mondattan, az alaktan és a helyesírás normáinak
- megfelel-e a nyelvhasználat az emelt szintű érettségi vizsga követelményeinek (mennyire változatosak a nyelvtani struktúrák és a mondat szerkesztés)
- írásképe áttekinthető-e, jól olvasható-e a szöveg.

Az egyes hibák súlyozása annak alapján történik, hogy milyen mértékben nehezítik a megértést.

Javítási jelrendszer

A hibákat a lap jobb oldalán található sávokban kell jelölni a következők szerint:

1. oszlop:

Tartalom és szöveg hossz

Bekarikázott számokkal jelöljük a teljesen kifejtett irányítási szempontokat. Mínuszjel követi a csak részben kifejtett szempontot. A szavak számát írjuk az 1. oszlop fölé!

Szövegalkotás

T = helytelen tagolás

K = kohéziós hiba

Formai jegyek és hangnem

F = hiányzó formai jegy

bekarikázott F = meglévő formai jegy

Hn = nem megfelelő hangnem

2. oszlop:

Szókincs, kifejezőmód

L = lexikai hiba

LÉ = értelemzavaró lexikai hiba

Kif = kifejezőmódbeli hiba

3. oszlop

Nyelvhelyesség (mondattan, alaktan, helyesírás) és íráskép

Ny = nyelvtani hiba

NyÉ = értelemzavaró nyelvtani hiba

H = helyesírási hiba

O = olvashatatlan szövegrész

A szövegben használt jelek:

aláhúzás = nyelvtani vagy helyesírási hiba

hullámos vonal = lexikai, kifejezőmódbeli hiba

hiányjel = hiányzik egy szó

nyíl = szórendi hiba

aláhúzás; = ismétlődő hiba

Az ismétlődő hibákat, valamint az olyan hibákat, amelyeknél az adott nyelvtani struktúra ismerete nem várható el a vizsgázótól, csak a szövegben kell jelölni, a javításáiban nem.

Értékelési skála (1. feladat)

Tartalom és szövegössesség

5 pont	4–3 pont	2–1 pont	0 pont
A vizsgázó öt irányító szempontot dolgozott ki megfelelően. A kommunikációs célokat megfelelően valósította meg. A megadott szövegössesség keretei között maradt.	A vizsgázó négy vagy három irányító szempontot dolgozott ki megfelelően, a többi pedig csak részben vagy egyáltalán nem. A kommunikációs célokat többnyire megfelelően valósította meg. Legalább 60–90 szó hosszúságú szöveget hozott létre.	A vizsgázó két irányító szempontot dolgozott ki megfelelően, a többi pedig csak részben vagy egyáltalán nem. vagy: Egy irányító szempontot dolgozott ki megfelelően, és van még olyan irányító szempont, amelyet részben tárgyalt. vagy: Legalább három irányító szempontot tárgyalt részben. A kommunikációs célokat részben valósította meg. 30-60 szó hosszúságú szöveget hozott létre.	A vizsgázó egy irányító szempontot sem dolgozott ki megfelelően. vagy: Háromnál kevesebb irányító szempontot tárgyalt részben. Alapvető kommunikációs célját nem éri el. vagy: Más témáról írt. A dolgozat terjedelme 30 szónál rövidebb.

Szövegalkotás

3 pont	2 pont	1 pont	0 pont
A szöveg felépítése, az irányító szempontok elrendezése logikus. A gondolati tagolás megfelelő: van bevezetés, tárgyalás és befejezés. A vizsgázó megfelelően használja a szövegösszefüggés tartalmi és nyelvi elemeit: létrejön a szövegkohézió. A formai tagolás megfelelő.	A szöveg felépítése többnyire logikus. A vizsgázó törekszik a gondolati tagolásra: van bevezetés vagy befejezés. A vizsgázó nagyrészt megfelelően használja a szövegösszefüggés tartalmi és nyelvi elemeit. A mondatok többnyire szervesen kapcsolódnak egymáshoz.	A mondanivaló nem mindenütt logikus elrendezésű. A vizsgázó nem törekszik a gondolati tagolásra: hiányzik a bevezetés és befejezés. Az írásmű még szövegnek tekinthető, bár a mondatok több helyen nem kapcsolódnak egymáshoz.	Nem jött létre szöveg. A mondanivaló nem logikus elrendezésű, a gondolatok esetlegesen követik egymást. Az írásmű tagolatlan és áttekinthetetlen, izolált mondatok halmazából áll.

Formai jegyek és hangnem

2 pont	1 pont	0 pont
A szöveg formai jegyei teljesen megfelelnek a szövegfajtának, hangneme a közlési szándéknak és/vagy a címzethez való viszonyoknak.	A szöveg formai jegyei nagyjából megfelelnek a szövegfajtának, hangneme a közlési szándéknak és/vagy a címzethez való viszonyoknak.	A szöveg formai jegyei nem felelnek meg a szövegfajtának, hangneme a közlési szándéknak és/vagy a címzethez való viszonyoknak.

Szókincs, kifejezőmód

5 pont	4–3 pont	2–1 pont	0 pont
A szöveget a témának és a közlési szándéknak megfelelő változatos szókincs jellemzi. Az előforduló kisebb lexikai pontatlanságok nem nehezítik a megértést.	A szöveget nagyrészt a témának és a közlési szándéknak megfelelő szókincs jellemzi. A vizsgázó törekszik a változatos szóhasználatra. Néhol nem megfelelő a kifejezőmód, ez azonban alig nehezíti a mondanivaló megértését.	A szöveget egyszerű szókincs jellemzi. Sokszor nem megfelelő a kifejezőmód, ami helyenként jelentősen nehezíti és/vagy akadályozza a mondanivaló megértését. Sok a szóismétlés.	A szövegben felhasznált szókincs nagyon szegényes. A nem megfelelő kifejezőmód több helyen nehezíti és/vagy akadályozza a szöveg megértését.

Nyelvhelyesség és íráskép

5 pont	4–3 pont	2–1 pont	0 pont
A vizsgázó változatos nyelvtani struktúrákat használ, mondat szerkesztése is változatos. A szöveg hibátlan vagy csak kevés, a szöveg megértését nem nehezítő nyelvi (mondattani, alaktani, helyesírási) hiba található benne.	A vizsgázó törekszik a változatos nyelvtani struktúrák használatára és a változatos mondat szerkesztésre. A szöveg több nyelvi (mondattani, alaktani, helyesírási) hibát tartalmaz, amelyek azonban a megértést nem nehezítik.	A vizsgázó csak egyszerű nyelvtani struktúrákat használ és/vagy mondat szerkesztése nem kellően változatos. A szöveg sok olyan nyelvi (mondattani, alaktani, helyesírási) hibát tartalmaz, amelyek többször nehezítik a megértést.	A szöveget a szintnek nem megfelelő, túlságosan egyszerű nyelvtani struktúrák és igénytelen mondat szerkesztés jellemzi. A szövegben sok, a szöveg megértését jelentősen nehezítő és/vagy akadályozó hiba található. A szöveg jelentős része nehezen olvasható illetve olvashatatlan.

2. feladatA javítás alapelvei

Összefoglaló táblázat az értékelési szempontokról.

Értékelési szempontok	Pontszám
Tartalom és szöveghossz	5 pont
Szövegalkotás	5 pont
Szókincs, kifejezésmód	5 pont
Nyelvhelyesség és íráskép	5 pont
Összesen	20 pont

Amennyiben a dolgozat a *Tartalom és szöveghossz* értékelési szempont alapján 0 pontos, akkor az összpontszám is 0 pont.

Az értékelési szempontok részletes kifejtése*Tartalom és szöveghossz*

E szemponton belül azt értékeljük, hogy a vizsgázó

- hány irányító szempontra tér ki, és milyen mélységben tárgyalta azokat
- megfelelően kifejtette-e és indokolta-e véleményét
- megfelelő hosszúságú szöveget hozott-e létre.

A témakifejtés során a vizsgázónak a megadott témát tágabb kontextusba kell helyeznie, továbbá ki kell fejtenie, és érvekkel alá kell támasztania véleményét (valamelyik irányító szempont kapcsán).

A nyelvi okokból érthetetlen szövegrészeket úgy kell értékelni, mintha a vizsgázó nem tért volna ki rá, azaz az adott irányító szempont nem megfelelő. Az ilyen típusú hibákat figyelembe kell venni a nyelvi teljesítmény értékelésekor is, azaz a hiba jellegétől függően a *Szókincs, kifejezésmód* vagy a *Nyelvhelyesség* szempontoknál.

Új, azaz nem megadott szempontok értékelésére nincs lehetőség!

A *Szövegalkotás* — *Szókincs, kifejezésmód* — *Nyelvhelyesség és íráskép* szempontok kifejtését, valamint a Javítási jelrendszert lásd az emelt szint első feladatánál!

Értékelési skála (2. feladat)

Tartalom és szöveghossz

5 pont	4–3 pont	2–1 pont	0 pont
<p>A vizsgázó öt irányító szempontot dolgozott ki megfelelően. A kommunikációs célokat megfelelően valósította meg. Részletesen kifejtette, és érvekkel megfelelően alátámasztotta véleményét. A megadott szöveghosszúság keretei között maradt.</p>	<p>A vizsgázó négy vagy három irányító szempontot dolgozott ki megfelelően, a többit pedig csak részben vagy egyáltalán nem. A kommunikációs célokat többnyire megfelelően valósította meg. Törekedett arra, hogy részletesen kifejtse, és érvekkel alátámassza véleményét. Legalább 140–190 szó hosszúságú szöveget hozott létre.</p>	<p>A vizsgázó két irányító szempontot dolgozott ki megfelelően, a többit pedig csak részben vagy egyáltalán nem. vagy: Egy irányító szempontot dolgozott ki megfelelően, és van még olyan irányító szempont, amelyet részben tárgyalt. vagy: Legalább három irányító szempontot tárgyalt részben. A kommunikációs célokat részben valósította meg. Nem fejtette ki véleményét, alig érvelt. 60-130 szó hosszúságú szöveget hozott létre.</p>	<p>A vizsgázó egy irányító szempontot sem dolgozott ki megfelelően. vagy: Háromnál kevesebb irányító szempontot tárgyalt részben. Alapvető kommunikációs célját nem éri el. Nem fejtette ki véleményét. vagy: Más témáról írt. A dolgozat terjedelme 60 szónál rövidebb.</p>

Szövegalkotás

5 pont	4-3 pont	2-1 pont	0 pont
<p>A szöveg felépítése, az irányító szempontok elrendezése logikus. A gondolati tagolás megfelelő: van bevezetés, tárgyalás és befejezés. A vizsgázó megfelelően használja a szövegösszefüggés tartalmi és nyelvi elemeit: létrejön a szövegkohézió. A formai tagolás megfelelő.</p>	<p>A szöveg felépítése, az irányító szempontok és az ezekhez kapcsolódó gondolatok elrendezése többnyire logikus. A vizsgázó törekszik a gondolati tagolásra. Nagyrészt megfelelően használja a szövegösszefüggés tartalmi és nyelvi elemeit. A mondatok többnyire szervesen kapcsolódnak egymáshoz. Amennyiben a szöveg formailag nem megfelelően tagolt, az alacsonyabb pontszámot kell adni.</p>	<p>A mondanivaló nem mindenütt logikus elrendezésű. A vizsgázó nem törekszik a gondolati tagolásra. Az írásmű még szövegnek tekinthető, bár a mondatok több helyen nem kapcsolódnak egymáshoz. Amennyiben a szöveg formailag nem megfelelően tagolt, az alacsonyabb pontszámot kell adni.</p>	<p>Nem jött létre szöveg. A mondanivaló nem logikus elrendezésű, a gondolatok esetlegesen követik egymást. Az írásmű tagolatlan és áttekinthetetlen, izolált mondatok halmazából áll.</p>

Szókincs, kifejezőmód

5 pont	4–3 pont	2–1 pont	0 pont
<p>A szöveget a témának és a közlési szándéknak megfelelő változatos szókincs jellemzi. Az előforduló kisebb lexikai pontatlanságok nem nehezítik a megértést.</p>	<p>A szöveget nagyrészt a témának és a közlési szándéknak megfelelő szókincs jellemzi. A vizsgázó törekszik a változatos szóhasználatra. Néhol nem megfelelő a kifejezőmód, ez azonban alig nehezíti a mondanivaló megértését.</p>	<p>A szöveget egyszerű szókincs jellemzi. Sokszor nem megfelelő a kifejezőmód, ami helyenként jelentősen nehezíti és/vagy akadályozza a mondanivaló megértését. Sok a szóismétlés.</p>	<p>A szövegben felhasznált szókincs szegényes. A nem megfelelő kifejezőmód több helyen nehezíti és/vagy akadályozza a szöveg megértését.</p>

Nyelvhelyesség és íráskép

5 pont	4–3 pont	2–1 pont	0 pont
<p>A vizsgázó változatos nyelvtani struktúrákat használ, mondatszerkesztése is változatos. A szöveg hibátlan vagy csak kevés, a szöveg megértését nem nehezítő nyelvi (mondattani, alaktani, helyesírási) hiba található benne.</p>	<p>A vizsgázó törekszik a változatos nyelvtani struktúrák használatára és a változatos mondatszerkesztésre. A szöveg több nyelvi (mondattani, alaktani, helyesírási) hibát tartalmaz, amelyek azonban a megértést nem nehezítik.</p>	<p>A vizsgázó csak egyszerű nyelvtani struktúrákat használ és/vagy mondatszerkesztése nem kellően változatos. A szöveg sok olyan nyelvi (mondattani, alaktani, helyesírási) hibát tartalmaz, amelyek többször nehezítik a megértést.</p>	<p>A szöveget a szintnek nem megfelelő, túlságosan egyszerű nyelvtani struktúrák és igénytelen mondat-szerkesztés jellemzi. Sok, a szöveg megértését jelentősen nehezítő és/vagy akadályozó hiba található benne. A szöveg jelentős része nehezen olvasható illetve olvashatatlan.</p>